

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри міжнародних відносин і суспільних наук
Протокол № 9 від 17 квітня 2024 р.
Завідувач кафедри
Вікторія ХВИСТ

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Наталія КРАВЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: Любовець О.М., доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни «Політологія міжнародних відносин»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	3	2
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	6 год.
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	90 год.	108 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	15 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Політологія міжнародних відносин» – розгляд міжнародних відносин як особливого виду політичного процесу і дослідження інституціональних, функціональних, організаційних характеристик світової політики та глобального суспільства.

Завдання:

- ознайомлення студентів із основними етапами становлення політології міжнародних відносин як складової політичної науки;
- засвоєння та розуміння студентами основних понять та категорій дисципліни;
- формування вмінь та навичок застосування методів політичного аналізу та моделювання світового політичного процесу, світової політики та світового порядку;
- розвиток здатностей аналізувати, описувати й оцінювати міжнародні політичні відносини у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах;
- розуміння студентами місця та ролі України в сучасних геополітичних і глобальних трансформаціях.

Набуття компетентностей:

- інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати комплексні теоретичні та практичні задачі і проблеми під час професійної діяльності в галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій та регіональних студій або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

- загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН02. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

РН03. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН07. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН14. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	ти жн і	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Предметний зміст і категоріально-понятійний апарат політології міжнародних відносин.														
Тема 1. Вступ до курсу «Політологія міжнародних	1	13	1	1			11		–	–				13

відносин».												
Тема 2. Держава як головний суб'єкт міжнародних відносин.	2	15	2	2			11		1	1		14
Тема 3. Влада в системі міжнародних відносин.	3	15	2	2			11		1	1		14
Тема 4. Політичний простір міжнародних відносин.	4	15	2	2			12		1	1		13
Разом за змістовим модулем 1	4	60	7	7			45		3	3		54
Модуль 2. Міжнародні політичні відносини і світовий порядок.												
Тема 5. Світова політика і світовий політичний процес.	5	15	2	2			11		1	1		14
Тема 6. Міжнародний і світовий порядок.	6	15	2	2			11		1	1		14
Тема 7. Геополітичні процеси сучасності.	7	15	2	2			11					13
Тема 8. Україна в сучасних геополітичних і глобальних трансформаціях.	8	15	2	2			12		1	1		13
Разом за змістовим модулем 2	4	60	8	8			45		3	3		54
Усього годин	8	120	15	15			90		6			108

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, мета та завдання курсу «Політологія міжнародних відносин»	1
2	Держава як головний суб'єкт міжнародних відносин.	2
3	Влада в системі міжнародних відносин.	2
4	Політичний простір міжнародних відносин: сутність та структура.	2
5	Світова політика і світовий політичний процес: сучасні тенденції розвитку.	2
6.	Міжнародний і світовий порядок: моделі та типології.	2
7.	Геополітичні процеси сучасності.	2

8	Місце і роль України у світових геополітичних процесах.	2
---	---	---

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, мета та завдання курсу «Політологія міжнародних відносин»	8
2	Держава як головний суб'єкт міжнародних відносин.	10
3	Влада в системі міжнародних відносин.	10
4	Політичний простір міжнародних відносин: сутність та структура.	10
5	Світова політика і світовий політичний процес: сучасні тенденції розвитку.	10
6	Міжнародний і світовий порядок: моделі та типології.	10
7	Геополітичні процеси сучасності.	10
8	Місце і роль України у світових геополітичних процесах.	8

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань)

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;

- модульне тестування;
- командні проєкти;
- ділові ігри;
- дискусії;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2009>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- електронні інформаційні ресурси.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин: навч. посіб. К.: Знання, 2018. 246 с.

2. Глобальна та національна безпека: підручник [Електронний ресурс] / авт. кол.: В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смоляннюк та ін.; за ред. Г. П. Ситник. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
3. Гуменюк Б.І. Політологія міжнародних відносин: стан і тенденції розвитку в Україні. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2020. №27. С. 12–19.
4. Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика: навч. посіб. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 428 с.
5. Ігнат'єв П.М. Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці: підручник. Чернівці, 2014. 364 с.
6. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. К.: Наш формат, 2017. 320 с.
7. Кононенко С. Форми політологічного розуміння міжнародних відносин. – К.: Нац. акад. наук України, Держ. установа «Ін-т всесвіт. історії Нац. акад. наук України», 2012. 900 с.
8. *Мадіссон В. В., Шахов В.Л. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.*
9. Мальська М. П., Антонюк М.П. Основи європейської інтеграції: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
10. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О.М. Кузь, Д.С. Коротков, Д.Ю. Михайличенко, О.В. Бровко; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О.М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
11. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети України : монографія / за заг. ред. професорів С. Шергіна і В. Космини. К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2017. 412 с.
12. Недбай В. В. Світова політика сучасності: навч. посіб. Миколаїв: Швець В. Д., 2017. 237 с.
13. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Потрібна та ін.; за ред. М.П. Требіна. Харків: Право, 2016. 540 с.
14. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин: навч. посіб. Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 204 с.
15. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин. 2-ге видання, виправ. і доповн. / За наук. ред. В.А. Гошовської. Київ, 2019. 256 с.
16. Baylis J. The Globalization of World Politics : An Introduction to International Relations / J. Baylis. 7-th ed. Oxford, United Kingdom ; New York : Oxford University Press, 2017. 610 p.
17. International Relations. The Basics. Ed. by Peter Sutch, Juanita Elias. Routledge. New York. 20017.
18. International Relations. Theories and Approaches. Ed. by Robert Jackson, Georg Sorensen. Oxford University Press. Oxford. 2018.

Додаткова:

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства; пер. з англ. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2018. 109 с.
2. Ветринський І.М. Вплив геополітичних процесів на процес трансформації сучасного світового порядку. Модернізація і безпека розвитку в умовах глобалізації. Збірник наукових праць / За заг. редакцією д. політ. н., проф. Зернецької О.В. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. С. 141-150.
3. Гантінгтон, С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку: Пер. з англ. Львів : Кальварія, 2006. 472 с.
4. Герасіна Л. М. (2018). Концепт і тенденції розвитку світового політичного процесу. Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2018. Вип. 2(37). С. 8–17.
5. Гірман А.П., Загорулько Я.І., Резуник О.В. Питання співвідношення понять «міжнародні відносини» та «світова політика». Регіональні студії, 2021. № 27. С. 116-120.
6. Глобальна та національна безпека: словник-довідник / уклад.: Г.П. Ситник, О.І. Пошедін, М.М. Шевченко, С.П. Завгородня, М.Г. Орел; за заг. ред. Г.П.Ситника. К.: НАДУ, 2016. 164 с.
7. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози): Монографія / Наукова редакція д.і.н., проф. С.С. Трояна. К., 2014. 189 с.
8. Їжак О.І., Мерніков Г.І. Сучасна система міжнародних відносин – стан, виклики, загрози, можливі сценарії. Вісник Національної академії наук України. 2019. № 2. С. 3-29.
9. Кузьма О. «М'яка сила» Європейського Союзу в Україні. Міжнародний науковий вісник. 2020. № 2 (22). С. 96-103.
10. Кульчицький С., Міщенко М. Україна на порозі об'єднаної Європи. К.: Заповіт, 2018. 232 с.
11. Магда Є. Гібридна агресія Росії: уроки для Європи. К.: КАЛАМАР, 2017. 268 с.
12. Попович Г. Міжнародна безпека як глобальна проблема сучасності. Міжнародний науковий вісник. 2020. Вип. 2 (22). С. 133–141.
13. Тодоров І. Міжнародна та регіональна безпека в європейських студіях країн Карпатського регіону. Міжнародний науковий вісник. 2022. № 1-2 (25-26). С. 39-49.
14. Шергін, С.О. Політологічний дискурс міжнародних відносин. Освіта регіону. 2011. № 4. С. 278-288.
15. Шергін. С.О. Парадигмальна еволюція в політології міжнародних відносин. Освіта регіону. 2012. № 1. С. 132-146.
16. Щедрова Г. М. Еволюція наукових підходів у межах політологічного аналізу міжнародних організацій. Гілея. 2017. Вип. 126. С. 427–432
17. Фесенко М. Концептуальна інтерпретація міжнародного та світового порядку. Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2014. Вип. 21(2). С. 105-110.

18. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції; пер. з англ. К.: Наш формат, 2018. 576 с.
19. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії; пер. з англ. К.: Наш формат, 2019. 608 с.
20. Ялі М.Х. Поняття та підходи до тлумачення світового порядку. Дослідження світової політики: збірник наукових праць. 2009. Вип. 48. с. 160-171.
21. Brzeziński Z. Ukraina jako stworzenie geopolityczny [Електронний ресурс] 2020. URL: <https://geopolityka.net/ukraina-jako-sworzen-geopolityczny>.
22. Steger M. B. Globalization : A Very Short Introduction 4th ed. Oxford, United Kingdom; New York, USA: Oxford University Press, 2017.
23. Theorizing Foreign Policy in a Globalized World. Ed. by Gunther Hellmann, Knut Erik Jorgesen. Palgrave Macmillan. 2015.
24. Morgenthau, Hans. Politics among Nations. The Struggle for Power and Peace. Alfred A. Knopf. New York. 2018.
25. Rosenau, James. The Study of World Politics. Routledge. New York. 2016.

14. Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліографічна і реферативна база даних SCOPUS. URL: <http://www.scopus.com/>
2. Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка – <http://www.iir.kiev.ua/>
3. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
4. Міністерства освіти і науки України (нормативні документи в галузі освіти і науки). URL: <http://www.mon.gov.ua>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Brookings Institution. URL: <https://www.brookings.edu/>
7. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL : <https://carnegieendowment.org/>
8. Chatham House (Royal Institute of International Affairs). URL : <https://www.chathamhouse.org/>
9. European Union (EU). URL: https://europa.eu/european-union/index_en
10. Institute for the Study of War (ISW). URL: <https://www.understandingwar.org/>
11. North Atlantic Treaty Organization (NATO). URL: <https://www.nato.int/>
12. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). URL: <https://www.oecd.org/>
13. RAND («Research and Development») Corporation. URL: <https://www.rand.org/>
14. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). URL: <https://www.sipri.org/>
15. The Center for Strategic and International Studies (CSIS) URL : <https://www.csis.org/> 1
16. The Club of Rome. URL: <https://www.clubofrome.org/>